

**А. Л. ВЕДЕЛЬ І МУЗИКА
БОГОСЛУЖІННЯ**
(до 210-ї річниці з дня
упокоєння)

Вероніка МАТВІЄНКО

Церковний спів, як невід’ємний і прекрасний елемент існування нашої Православної Церкви, являє собою неперсичну естетичну цінність. Музика церкви – це складова духовної культури народу. Серед імен, що складають золотий фонд української духовної музичної культури, вагоме місце посідає постать Артемія Лук’яновича Веделя (1767 – 1808) – видатного композитора, талановитого диригента, блискучого співака, скрипаль-віртуоза.

Навчався Ведель у Києво-Могилянській академії, яку закінчив у 1787 році по класу філософії. Вроджений талант, голос надзвичайної краси (тенор), дозволили йому бути в академії не тільки солістом і скрипалем, але й диригентом та регентом студентського хору й оркестру. В ці роки Артемії починає створювати свої музичні твори, які побачили світ тільки лише через століття.

В. Петрушевський (регент академічного хору духовної академії в 1888-1891 роках) в своєму дослідженні, яке присвятив музиці Артемія Веделя («Труды Киевской духовной академии», 1901 г.), писав: *«Щирість і відкритість почуттів, яка відображається в музиці Веделя, завжди приваблювала слухачів... вогонь запалюється від вогню, а щире живе відчуття відкликається в душах інших людей»*. Ведель був першим композитором, який ілюстрував текст музикою, органічно їх поєднуючи, відтворював у мелодії молитовний настрій і зміст.

Знаковий пісенспів, що лунає з часу його написання й дотепер в багатьох храмах східного обряду в Україні та за кордоном – це канон святої Пасхи. Чіткі і статичні за своєю виразністю ірмоси канону, які вийшли з-під пера Веделя, являють собою неперевершене музичне виявлення пасхального торжества. Вони велично й урочисто «виблискують» яскравими акордами, стрімкими злетами мелодії, різнобарвністю і насиченістю хорових відтінків. Можна гідно оцінити мелодійне багатство кожної пісні, її композиційну вишуканість та майстерність автора

у володінні хоровою фактурою. Як людина глибоко релігійна, Ведель мав гостру духовну потребу виражати найпотаємніші душевні переживання та прагнув узгодити музику з молитовним змістом тексту. І це йому вдалося – недарма Великодній канон називають вінцем всіх духовних піснеспівів, в якому перед людиною розкривається справжній смисл світлого дня Воскресіння Христового.

До Вашої уваги пропонується цей канон Пасхи, який вийшов друком вперше на початку ХХ століття, під редакцією М. Гольтисона. Тепер упорядкований українською мовою¹ для більш широкого входження творчої спадщини Веделя до сучасного культурного обігу.

---

¹ Текст подається за виданням: Тріодь Квітна; В 2 ч. – К.: Видавничий відділ Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2002. – Ч.1. – С. 14 – 24.

Канон Святої Пасхи

А. Ведель

ред. М. Гольтисона

ред. укр. мовою В. Матвієнко

Пісня 1 Урочисто, досить швидко

p
C. Вос-кре- сін - ня_ день, про-сві- ті- мось, лю- ди, Пас - ха, Гос-
A. ня_ день, про-сві- ті- мось, лю- ди, Пас - ха, Гос-
T. ня_ день, про-сві- ті- мось, лю- ди, Пас - ха, Гос-
B. ня_ день, про-сві- ті- мось, лю- ди, Пас - ха, Гос-
5 *p*
под - ня_ Пас-ха, від смер- ти_ бо_ до жит- тя, __ і від зем
Пас-ха жит-тя
8
9 *f* *p*
лі до не - ба Хрис - тос Бог нас при - вів
ніс -
12 *p*
не - ре - мо - ги спі - ва - ю - чи.
ню

Пісня 3

p *p* *f*

Прій-ді - те, пий-мо пит-тя но - ве-є не із ка - ме-ня не -

19

плід-но-го чу-дом яв - ле - не, а з не тлін - ня дже-ре - ла, що

а з не що

24

p *p*

ви-то-чив з гро-бу Хрис-тос, - ним бо ми ствер - джу-є-моє.

Пісня 4

f На Бо-жест-вен-ній сто - ро - - - жі *p* Бо - го - на -

33 *f* тхнен-ний А-ва-кун не-хайста-не з на-ми і по-ка - же світ-ло-нос - но-го

38 *p* ан-ге-ла, що ра-діс-но мо - вить: Сьо-год - ні спа-сін-ня сві -

43 ту, бо вос - крес, вос - крес Хрис - тос,

46 *f*

як Все - силь - ний.

Пісня 5

49 *p*

Встань-мо ра - но, встань-мо ра-но на сві - тан-ні і, за-мість

53 *p*

ми - ра піс-ню при-не-сім Вла-ди - ці, *p* і Хрис-та по-ба-чи-мо,
p і Хрис - та

57 *f* *p*

прав-ди Сон - це, *f* що всім ос - віт - лю-є жит-тя. *p*

Пісня 6

f Зій-шов є-си, Хрис-те в гли-би-ни під-зем-ні - і *p* і роз - бив *pp*

66 кай-да-ни віч-ні - і, що дер-жа-ли в'яз - нів Хрис-те і на

71 тре-тій день, як з ки - та І - о - - на, *p* вос-

74 крес, вос-крес, вос-крес є-си із гро - - бу. *p*

крес, вос - крес

Пісня 7

6

78 *p*

Той, хто от - ро - ків з вог - ню ви - зво - лив, був лю - ди - но -

був

82

ю, страж - да - є, як смерт - ний, і страж - дан - ням смерт - не - є в кра -

86 *p*

су не - тлін - ня зо - дя - га - - є. Є - ди - ний бла - го - сло

91 *f*

вен - ний от - ців Бог і пре - про - слав - ле - ний.

Пісня 8

96 *f*

Цей у-ро-чис-тий і свя-тий день, всім су-бо-там Цар і Гос-подь,

101

свя - то над свя-та - ми і тор-жес-тво із тор-жеств,

105 *f*

у цей день бла-го-сло - ві - мо Хрис-та на - ві - - ки.

Пісня 9

Сві-ти - ся, сві-ти - ся, но-вий Є - ру-са-ли - ме, сла-ва бо Гос-

114 *ра - дій*

под - ня над то - бо - ю зій - шла, ра - дій ни - ні

119 *pp*

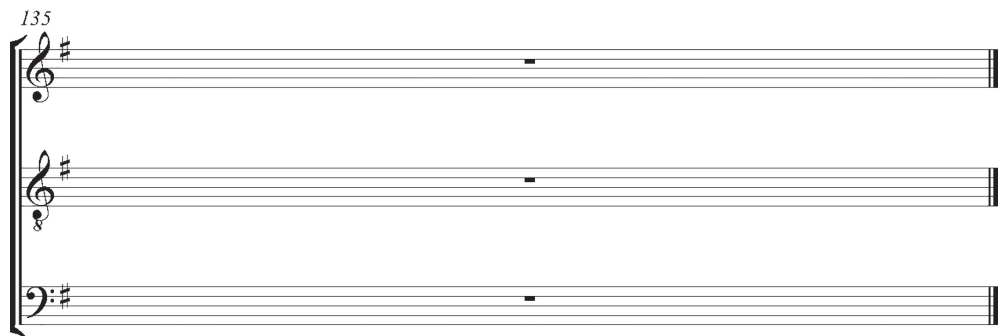
і ве - се - ли - ся, Си - о - не, а Ти Чис - та - я кра - суй - ся Бо - го -
а Ти

125 *mf*

ро - ди - це, бо вос - крес

130

На - род - же - ний То - бо - ю, На - род - же - ний То - бо - ю.

Комп'ютерний набір:
Грунський В. Г.